

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום רביעי י"ב אייר תשפ"ג | דף היומי בבלי: סוטה לה | דף הכולל: גיטין ה.
דף היומי בהלכה: מסימן קכ"ח אמצע סעיף מ"ה 'והמקרא' עד סימן קכ"ט סעיף ב'.
מוסר: שמירת הלשון - 'ועתה נבוא' עד סוף פרק כ"א.
קנין חכמה הלימוד השבועי: ש. הפרישות פ"ה 'והשתדל אח"כ לאטום אזניך" פ"ו 'ומהם מעשה אלישע"

**"אתה חושב שאתה אומר את השיעור בשבילנו,
נראה לך שאתה עושה איתנו טובה גדולה...
השיעור הזה הוא בעיקר בשבילך!!"**

את הסיפור הזה היה מספר ר' שלום שבדרון זצ"ל בעצמו, שבזכותו כך הוא נהיה למה שהוא

מאת: הרב ישראל היימן

והוא אמור להיות מרותק למיטה תקופה ארוכה. ר' שלום שניחן במוח חריף ומהיר תפיסה הודיע במקום על הפסקה זמנית של השיעור כיון שהוא לא ראה טעם לטרוח ולבוא כל יום כדי ללמוד לבד, את זה הוא יכול היה לעשות גם בבית...

ימים ספורים לאחר מכן הוא החליט שכדאי לבוא לבקר את היהודי המבוגר ששוכב כעת בביתו ללא יכולת לצאת בין האנשים. הוא טרח ועלה אל ביתו באחת מסמטאותיה הצרות של שכונה ירושלמית וותיקת שנים ונכנס אל הבית הירושלמי הטיפוסי. על המיטה שכב מיודעינו המבוגר שלמראה המגיד שיעור הצעיר והנמרץ אורו עיניו. הם גילגלו שיחה קצרה על מצבו ועד מהירה עברו לדבר בדברי תורה האהובים עליהם. כך עברה לה שעה מענגת של ביקור חולים מהודר...

כשפנה ר' שלום לצאת מהבית עיכב אותו החולה ושאל אותו בנימה קלה של כאב, "שמעתי שביטלת את השיעור, הלא כך? מדוע?"

ר' שלום לא מצא טעם ללכת סחור סחור, הוא ענה ישירות ללב העניין. "אין טעם לשיעור כזה שנמסר לספסלים ולשולחנות שעליהם מונחים אנשים שהם בבחינת ספסלים ושולחנות... אני מוכן לבוא לכאן כל יום ללמוד איתך חברותא אבל מה הטעם למסור שיעור כשאף אחד לא מקשיב?"

אוי... נאנח הירושלמי המבוגר בתגובה, נער הייתי וגם זקנתי

הגה"צ רבי שלום שבדרון זצ"ל - המגיד הירושלמי הנודע שחן והדר הוצק בשפתותיו סיפר פעם את המעשה הבא לשומעי לקחו.

בתחילת דרכו בהיותו אברך צעיר, עוד לפני שהתפרסם כמגיד שהמונים משחרים לשמוע את אמרותיו הציעו לו למסור שיעור קבוע בדף היומי לקבוצה של אנשים מבוגרים באחד מבתי הכנסיות בירושלים. הוא הופיע לשיעור הראשון וגילה שם שלושה אנשים באים בימים שממתנים לו לאמירת השיעור. הוא החל באמירת השיעור ועד מהירה הוא קלט את המרקם המעניין של משתתפיו... האחד נמנם לו להנאתו כל השיעור השני היה עסוק במחשבות עמוקות על כל מה שמעניין מסביב והשלישי אחז איתו - שאל כעניין וענה כהלכה.

כך נמשך השיעור תקופה ארוכה יום ביום באותה המתכונת, כשבועים ר' שלום לומד בחברותא עם אחד המשתתפים ושני האחרים משמשים כתפאורה לכך שהמעמד ייקרא 'שיעור' ולא חברותא...

יום אחד כשר' שלום הגיע לשיעור הוא גילה שנותרה התפאורה והעיקר חסר מן הספר כיון שהמשתתף היחיד שהחזיק איתו ראש כל יום לא הופיע. בסיום השיעור בירר ר' שלום אצל המשתתפים האחרים מה קרה והם ענו לו שחברם שבר את רגלו

אתה לא עושה שום דבר בשביל אחרים, כל מה שאדם עושה לעצמו הוא עושה, אתה נכנס לשיעור או לתפילה בשביל להיבנות בלימוד וביראת שמים ואתה מקיים את חובותיך לחברה רק בשביל ללמוד איך חיים בין אנשים ובשביל 'לשייף' את מידותיך. אין ספק שחשוב מאד שגם אחרים יוכלו להנות מזה אבל בראש ובראשונה אתה מועיל (או מזיק חלילה...) לעצמך בכל מעשה ומעשה שאתה עושה.

הנ"מ העיקרית מההבנה הזו היא המוטיבציה. כשאתה עושה בשביל מישהו אחר אתה הרבה פחות מרגיש מחויבות, אם יש לך כוח וחשק מה טוב ואם קמת במקרה על צד שמאל אז היום לא תעשה כלום... אבל אם אתה מבין שאתה עושה את זה קודם כל בשביל עצמך ובשביל הבניה האישית שלך אתה הרבה פחות מוותר במצבי קושי או חוסר חשק. הלא אתה עצמך אמור להיבנות מכל מעשה ומעשה. הכלל הוא פשוט מאד! "כל מה שאדם עושה - לעצמו הוא עושה"!!!

ואני יכול לומר לך דבר אחד ברור, אתה חושב שאתה אומר את השיעור בשבילנו, נראה לך שאתה עושה איתנו טובה גדולה... הרי אני יכול ללמוד לבד והם יכולים למצוא כל דבר אחר לעסוק בו כדי להעביר את הזמן, השיעור הזה הוא בעיקר בשבילך!! בשביל ללמד אותך לדבר בציבור ובשביל לתת לך הזדמנות 'להתמקצע'. יום אחד אולי יצא לך מזה משהו, חבל לך להפסיד את זה. ר' שלום יצא משם נרעש ולמחרת השיעור התקיים כרגיל. את הסיפור הזה היה מספר ר' שלום עצמו כשהוא מוסיף שבזכותו של אותו יהודי ירושלמי הוא נהיה למה שהוא.

ישנה תופעה מוכרת, אדם יושב בכלל ובטוח שהוא עושה טובה לכל העולם... אפילו לחברים הוא עושה כל הזמן טובות נשגבות... לפלוני הוא מאיר פנים בגלל שהוא צריך את היחס ולאמוני הוא עוזר להסתדר, כי הוא לא כ"כ... בראייה נכונה המצב הוא הפוך בתכלית!

היינו בביתו של מרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל. ועלתה השאלה, איזה שם יתנו לשיבה העתידה לקום בכרמיאל. השם שמרן העלה היה "תורה בטהרתה". בסופו של דבר נבחר שם אחר, "רינה של תורה"

רב העיר כרמיאל הגאון הרב אברהם צבי מרגלית שליט"א על כמה חמור ענין "שלא נהגו כבוד זה בזה"

הלבבות, לא היינו נמשכים אליהם כל כך. דא עקא שהמצב בדיוק הפוך, הגיהנום מצוי על דפי ספרי המוסר, אינו גלוי לנגד עינינו, ואילו תאוות העולם מצויות לנו בכל פינה. אבל סיפור תלמידי רבי עקיבא אינו מצוי על ספר חובת הלבבות. אנו רואים אותו בחוש.

יכולים אנו לנסות לשחזר את אותם ימים. כל יום כמה מאות לוויית. פותחים את העיתון, כולו מכוסה מודעות אבל, לא נתפס! גם לו היו מתים מאה תלמידים בכל יום ודאי היו מתעוררים לשאול מה זאת עשה אלוקים לנו. וכאן מדובר על שבע מאות שמונה מאות לוויית יום יום. זה הנושא המדובר. כאן לווייה, כאן יושבים שבעה, כאן הספד.

רואים אנו מה קורה כשלא נוהגים כבוד בזולת. אדם חושב 'מה כבר עשיתי, לא כיבדתי אותו כראוי, אולי אפילו קצת פגעתי בו. העלבתי. נחרב העולם?' למדים אנו שאכן כן. גם אם אתה לומד היטב, מתפלל כראוי, אם פגעת בזולת, ענוש תענש על כך!

כשפתחו את חדר האוכל של ישיבת חברון

הגאון רבי דוד כהן שליט"א, ראש ישיבת חברון, מספר. כשפתחו את חדר האוכל של ישיבת חברון אמר ראש הישיבה הגאון רבי

בענין תלמידי רבי עקיבא, ישנם גמרות מפורשות האומרות על מה חרה אפו של הקדוש ברוך הוא. מדוע היכה בעם מכה כה קשה. הגירסא המקובלת ביותר היא, "לפי שלא נהגו כבוד זה בזה" [יבמות סב ב]. תלמידי רבי עקיבא לא גזלו חלילה, לא גנבו, לא שיקרו, אפילו לא דיברו לשון הרע ורכילות. אפילו לא כתוב שפגעו אחד בשני. בסך הכל לא נהגו כבוד זה בזה.

ואתה שואל את עצמך, על דבר זה מתמוטט העולם? מכה כה נוראה, עשרים וארבע אלף תלמידים.

והתשובה, אכן כן. במשקפיים שלנו זה נראה ענין של מה בכך. מה כבר קרה, אז לא נהגו כבוד. אבל בעיני הקדוש ברוך הוא הדבר נראה אחרת לחלוטין. שני תלמידים בשיבה שאינם נוהגים כבוד זה בזה, על אף שהם עמלים ויגיעים בתורה, הדבר לא יציל אותם מעונש.

זו תמונה ברורה. לא תאוריה ולא דמיונות. אנו חווים את התמונה כל שנה מחדש. היא גלויה לנגד עינינו. תלמידי רבי עקיבא מתו מפני שלא נהגו כבוד זה בזה.

ישנה אימרה מפורסמת, אם הגיהנום היה עומד לנגד עינינו כמה קל היה לנו לקיים תורה ומצוות. ומאידך גיסא, אם התרנגולים המפוטמים, תענוגי העולם הזה, היו מצויים על דפי ספר חובת

זהו היסוד. אם אדם אינו משמר את היסוד, את הבסיס, הכל קורס. דרך ארץ קדמה לתורה. זו ההקדמה. גם אם האדם עושה מעשים נפלאים, אם הבסיס אינו איתן, לא יועיל לו דבר. תורת אינה משתמרת, וגם אינה משמרת אותו.

תורה בקדושתה

זכורני, לפני כמה שנים היינו בביתו של מרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל. בין היתר עלתה השאלה, איזה שם יתנו לשיבה החדשה העתידה לקום בכרמיאל. השם הראשון שמרן העלה היה "תורה בטהרתה". בסופו של דבר נבחר שם אחר, "רינה של תורה", אבל זה היה המושכל הראשון - טהרת הגוף, הנשמה והמוח - הם הבסיס, הם התשתית. תורה שנלמדת בטהרה - משתמרת לעד, אינה משתכחת.

פעם נפגש בעל ה'שפת אמת' עם הגאון הרוגצ'ובר. לאחר שהגאון סיים את פגישתו אמר ה'שפת אמת', זהו איש קדוש. שאלוהו, "מילא תלמיד חכם, ניחא, אפשר להבין שהרבי נבחין בכך, אבל מנין לרבי שהוא קדוש?" אמר הרבי, "זכרון התורה מופלא שכזה - יכול להיות רק למי ששומר על קדושה וטהרה".

אצל אדם שאינו קדוש, הטהור מתערב עם הטמא, הדברים משתבשים ונשמטים. כששומרים על טהרת המוח, ולא נותנים להרהורי עבירה ומחשבות זרות ומגונות להיכנס אליו, אזי כלי הקיבול הינו כלי מטור, נקי ומצוחצח. בכלי איחסון נפלא שכזה התורה משתמרת היטב. נשמור על טוהר נפשנו ונקבל את התורה בקדושה ובטהרה.

(לקט מתוך הספר מפיק מרגליות' שבועות)

יחזקאל סרנא: "אנו חונכים היום את בית המדרש של 'דרך ארץ קדמה לתורה'". ההתנהגות של כל אחד כלפי חברו. כלפי הטבח. כלפי כל אנשי הצוות.

ישנה הלכה מעניינת. כידוע, כאשר מסיידים את הבית, יש להשאיר שטח של אמה על אמה לא מסויד, זכר לחורבן. בבית מדרש אין צריך להשאיר. מה קורה בפניימיה של ישיבה, האם צריך להשאיר או לא?

אומרים רבותינו, הפנימיה נחשבת כבית המדרש, ולכן לא משאירים אמה על אמה. גם הפנימיה היא 'בית מדרש של דרך ארץ'. בתקופת זקנותו של הגה"צ רבי אליהו לופיאן זצ"ל ישן איתו בחור אחד בחדר. כאשר היה רבי אליהו מגיע לחדרו מאוחר, היה חולץ מנעליו לפני כניסתו כדי שלהפריע לבחור, שלא להעירו חלילה. רגישות מופלאה.

בשנה הראשונה להקמת ישיבת 'קרן אורה' בכרמיאל, פורסמה בעיתון 'המחנה החרדי' כתבה על הישיבה. הכתב סיפר שכשהגיע להתרשם מהישיבה ראה בחורים שרצו לחלץ עצמותיהם אחרי הישיבה הממושכת בבית המדרש, הם רצו לאורך הפרוזדור הארוך שלאורך הבנין כאשר רק גרביים לרגליהם. כששאלם על מה ולמה, אמרו שהם חוששים שמא יפריעו לשכנים במנוחתם.

אדם שעובד על עצמו מחשב היטב דרכיו, האם עלול הוא במעשיו להפריע לזולת.

ר"י "קול יעקב" הגאון רבי יהודה עדס שליט"א מתאר באחת משיחותיו בחור שמגיע בשעת לילה מאוחרת לפנימיה, אחרי שעות לימוד הארוכות. לבו טוב עליו. הוא מתחזן, מזמר בקול נאה ויאה. ראוי לבן תורה להיות שמח. אבל, הרי בחורים ישנים, אולי אתה מפריע, אולי אתה גורם גזל שינה.

על איש אחד רע מעללים שהתנכל לחברו ורצה לשוב בתשובה, והצמיג של עגלת הבובות שנצמד אל הצמיג של הרכב

הושע לייבזון עם שלושה 'יהלומים' שצדו את עינו השבו

ועבה ואני, שלא במתכוון, עליתי עליו עם הרכב. הבורג ננעץ היטב בקרבי צמיג הרכב ואילו צמיג עגלת הבובות הוצמד אל הצמיג הגדול והפריע לו לנסוע כאוות נפשו.

אתם בטח משערים לעצמכם מה היתה התוצאה כששחררתי את הצמיג הקטן והחוסם מהצמיג הגדול. ברגע ששלפתי את הצמיג את הבורג ממלתעות צמיג הרכב, נרעד הרחוב כולו למשמע קול צורמני של כל האויר הדחוס שברח ממכלאת הצמיג אל מקומו הטבעי - האטמוספירה העולמית. התוצאה: גלגל מפונצ'ר חור גדול וצורך להחליף גלגל הרזרבי (ותודה לשני

1. מה למד יקותיאל גנזל מהצמיג של עגלת הבובות שנצמד אל הצמיג של רכבו

כשהתנעתי את הרכב במוצאי שבת והתחלתי לנסוע (ניסיתי להתחיל) גיליתי להוותי שאחד הצמיגים החליט לאמץ לעצמו צמיג נוסף, המיג הגדול אימץ לחיקו ב'י-צמיג קטנטן ולא בדיוק מוצלח.

זה מה שקרה:

ברחוב התגלגל צמיג קטנטן שהיה שייך במקורו לעגלת בובות ילדותית והתנתק ממקומו. בצמיג הקטן היה מותקן בורג ארוך

הידידים שסייעו בידי במלאכת החלפת הצמיגים).

למשמע קול הגלגל המתפנצ'ר, הבנתי -

פעמים רבות גם אנחנו מאמצים לעצמנו 'צמיגים קטנים', יש מי שמחליט לאמץ לעצמו תחביבים כאלה ואחרים, לפעמים אפילו רוחניים, עד שהם הופכים להיות אצלנו לטבע מושרש, לשגרה של ממש. וכאן אות האזהרה, עלינו ללמוד לא להפוך שום תחביב או הרגל נוח לחלק מאיתנו, לדבר הנעוץ בקרביים שלנו. אחרת ברגע שמסיבה כלשהי התחביב ילקח מאיתנו, כל האויר יברח מאיתנו...

הדבר אמור גם, במידה מסויימת, בקבלות רוחניות טובות ונשגבות.

כשאנחנו מקבלים על עצמנו קבלה להוסיף בתורה, במצוה כלשהי, בהירות חשובה, אנחנו צריכים לזכור שהאדם הוא בסופו של דבר בן אנוש; וגם אם קורה ואנחנו מפספסים יום אחד או שעה אחת את הקבלה, אל לנו למהר ולהוציא כבר את כל האויר מקרבנו...

(המבשר ד' אייר)

2. הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א על איש אחד רע מעללים שהתנכל לחברו ורצה לשוב בתשובה

איש אחד רע מעללים התנכל לחברו והוציא עליו שם רע ל"ע, אך לאחר זמן כראותו גודל צערו ובושתו התחרט על מעשהו, ובא לפני רבו בבקשת דרך תשובה, כיצד יוכל לתקן מה שקלקל ועוות כנגד חברו.

ביקש ממנו הרב להתלוות אליו לרגע קט, ועלה עמו אל גג ביתו, שם היתה מונחת בפניה שמיכת פוך ישנה, שכבר החלה להיפרם ולהיפתח מכמה צדדים, והיתה מלאה בנוצות. נטל הרב את אותה שמיכה לידו, הרימה אל מעבר למעקה, ופתחה אל הרוח, תכף החלו אלפי נוצות להתפזר לכל עבר ולכל הכיוונים. כך עמד הרב מהורהר דקות מספר, כשהשמיכה פתוחה בידו, ומרוקנת את נוצותיה למרחקים. האיש עומד מן הצד משתאה ומחריש למעשה הרב כשאינו מבין פשר דבר.

לאחר שהתפזרו הנוצות לכל עבר, פנה הרב אל האיש וביקש: "יכול אתה אולי לאסוף בחזרה את כל הנוצות שהתפזרו, אל תוך השמיכה הזאת?..."

השתומם האיש והתפלא, "הרי זה בלתי אפשרי! הלא הן נפוצו והתעופפו כאן לכל עבר, ולאחר שהרב כבר פיזר את אלפי הנוצות הללו כיצד ניתן עתה לאספן בחזרה ולהצניען במקומן?" חי"ך הרב חי"ך פיקח ופרש את מעשהו, "אין כאן אלא משל!"

הסביר הרב, "בכדי שתבין את טיב חומרת מעשיך... אתה הלכת והוצאת קול דיבר בעיר על חברך, הקול הזה נפוץ והתפזר בכל רחבי העיר, כדוגמת הנוצות הללו הנפוצו לכל עבר... עתה לך ותנסה לאסוף בחזרה את כל מה שקלקלת ופזרת שם רע על אדם נקי על לא עוול בכפו!".

עתה הבין האיש - בעזרת המשל הקולע - עד כמה חמור מעשהו הנפשע, ולא זו משם עד שסידר לו הרב הגדול סידר תשובה ותיקון מושלם

(מתוך טיב המעשיות)

3. מרן הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל באירוסין של הגאון רבי משה מרדכי שולזינגר זצ"ל למהו הסוד להיות 'כמעין המתגבר בתורה'

בדברי הדרוש שנשא מרן הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל באירוסין של הגאון רבי משה מרדכי שולזינגר זצ"ל, שהיה תלמידו החביב עליו כבן, בחר להביע את הרגשות לבו על נקודה פנימית של החתן, שממנה יתד ופינה להצלחתו ופריחתו בתורה. הוא ביסס את דבריו על המשנה באבות (פרק שני), בה היה רבן יוחנן בן זכאי הולך ומונה שבחם של תלמידיו. "... רבי אלעזר בן ערך - כמעין המתגבר" - הלא זוהי פסגת השאיפה של כל לומד תורה: שיזכה להיות "כמעין המתגבר" בתורה.

אבל מהו הסוד, איך זוכים לזה? שמא היה רבי אלעזר בן ערך בחינת חד-בדרא בשקידה שלו? או אולי עלה על כל חבריו בכשרון, מה שמכונה "ראש טוב"?...

אולם הנה בהמשך המשנה שם, כשאמר להם רבן יוחנן בן זכאי לתלמידיו: "צאו וראו איזו היא דרך טובה שידבק בה האדם" - וכל אחד מן התלמידים בודאי הדגיש את המידה הטובה שהוא בירר לעצמו, השלים נפשו ודבק בה - אמר רבי אלעזר בן ערך: "לב טוב"!!

- הרי שרבי אלעזר בן ערך, שהיה לו לב טוב, הוא שזכה להיות "כמעין המתגבר"!!...

ללמדך, שזוהי הדרך. אין הזכיה הזו תלויה בדוקא במידת הכשרון, כפי שסבורים העולם. כדי לזכות להיות "כמעין המתגבר" בתורה - מוכרחים להשתלב ב"לב טוב".

מתוך דברים מפתיעים אלו, קשר הרב זצ"ל לכותרו של החתן-דן יהלום נוסף, של שלמות במידות וב"לב טוב" - לא פחות, ואף כאבן-יסוד, אל ה"מעין המתגבר" שלו שהפליא הרב אברמסקי להשתעשע ולהתענג בו בכל עת.

(מתוך הספר רבי משה מרדכי)

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

אמרתי לעצמי: כשם שהלבנה נעלמת ומסתתרת אולם אחר כך היא שוב גדלה ומתעצמת, כן, אף לי יש סיכוי! אף אני עוד אתרומם ומעפר אקום

הסיפור של הלבנה שסיפר הגה"צ רבי ירחמיאל קראם זצ"ל לנכדיו

את אט נרגע ר' זונדל והחל חוזר לעצמו.
'מה אירע ר' זונדל? שאלו ר' ירחמיאל ברגש.
נזכרתי, נזכרתי ביערות אליהם ברחתי מהתופת באושוויץ,
סיפר ר' זונדל, היערות בהם שהיתי חודשים רבים מבלי לראות בן
אנוש. העצים הרבים גוננו עלי הסתירוני מאין רואה, את העלים
שעליהם אכלתי, ומהטל היורד עליהם שתייתי. סבור הייתי כי
הגיע קץ הפלאות, פחד ואימה היו מנת חלקי ביום ובלילה מבלי
משען ומשענה, חסר תקווה ותוחלת הייתי.
הדבר היחיד שנסך בי מעט כוחות זהו מראה הלבנה אשר
בתחילת החודש הייתה נעלמת מעיני ואט אט לאחר יום או
יומיים הייתה זו מתגלה באיטיות וגדלה בעקביות, ושוב כריטואל
קבוע לאחר מספר ימים שוב הייתה הלבנה מתקטנת ונעלמת
וחוזר חלילה.
זהו הדבר היחיד שעודדני במצבי הקשה שעברתי, אמרתי
לעצמי: כשם שהלבנה נעלמת ומסתתרת אולם אחר כך היא שוב
גדלה ומתעצמת, כן, אף לי יש סיכוי! אף אני עוד אגיע ואגדל,
אתרומם ומעפר אקום.
ואכן בחסדי הבורא יתברך לאחר סיום אימי המלחמה נשאתי
אשה ונולדו לנו שלושה בנים אהובים ויקרים. הלבנה אכן גדלה,
התעצמה והתחדשה כנגד כל הציפיות. תמיד תמיד עומדת לנגד
עיני תמונת הלבנה במיעוטה ובחידושה והמסר שהיא טומנת
במכתשיה - גבעותיה.
סיים ר' ירחמיאל את סיפורו המרגש על ר' זונדל ומיד כהרגלו
החל להלחין את השיר האחרון בחייו, 'פועל אמת שפעולתו אמת
וללבנה אמר שתתחדש'...
(מתוך הספר 'ירחמיאל' קווים לדמותו של גדול מזכי הרבים)

את הסיפור הבא סיפר רבי ירחמיאל קראם לנכדיו.
הימים ימי הרחמים והסליחות שלהי חודש אלול ור' ירחמיאל
נקרא לבוא ולדבר בפני אנשים באים בימים כאלו שכבר מזמן
עברו את רוב חייהם, דרי בית אבות נחשב בירושלים הבירה.
שומעי לקחו מעולם לא נמנו על סקטור מסוים כזה או אחר כל
מי שרצה בא ושמע, לכל מי שרק היה איך לשמוע היה ר' ירחמיאל
עומד ומשמיע, מחזק ומיישר, מלהיב ומעודד. כזה הוא האיש.
'תקעו בחודש שופר' זעק ר' ירחמיאל, 'בכסה ליום חגיגנו' -
איזהו חודש שהלבנה מתכסית בו הוי אומר זהו חודש תשרי.
בתחילת החודש הלבנה מכוסה מאיתנו איננו רואים אותה, אבל
לאחר מספר ימים היא שוב מתגלה והפעם כשהיא בחידושה.
אף בעולמנו הנגזר מלשון 'נעלם' ונסתר, פעמים שאנו נתונים
בהסתר פנים ארוך ומייגע אולם תמיד אחר כך אנו זוכים לראות
גילוי והארת פנים מאת ריבון העולמים.
בעודו מרצה בחן בפני אותם שבעי ימים נשמע קול בכי מאחת
מפינות האולם...
כולם סובבו את ראשם בספונטניות, אף ר' ירחמיאל עצר
באחת את משאו. היה זה ר' זונדל ווייס מוותיקי בית האבות
שנשנק מבכי פתאומי ללא כל הכנה והתראה, כשכמה מחבריו
נגשו אליו וניסו להרגיעו אך המשימה הייתה קשה מידי עבורם.
ר' ירחמיאל ניגש אליו והתיישב בכיסא שלידו.
אמרו לי לא לדבר על השואה אמר ר' ירחמיאל לנכדיו, משום
שרבים מהשומעים את ההרצאה עברו את מאורעות השואה
האיזומה ולא כדאי לעורר אצלם את הרגש החבוי בהם. אולם
הרהרתי לעצמי מה כבר אמרתי?! לא דיברתי על השואה ולא על
המלחמה ואף על פי כן אחד השומעים לא יכול היה לכלוא את
רגשותיו...

האזינו לתוכנית 'הפוח בכל יום' בקו השיעורים של דרשו

כל הכתבות והתוכן משודרים להאזנה מדי יום מפי הרב אברהם פוקס

077-2222-666 שלוחה 31

שמעתי מהמשגיח הגה"צ רבי דן סגל שליט"א, מעשה נפלא אודות מרן ה'חפץ חיים' זצ"ל, אותו שמע מאדם שהיה נוכח במחיצתו באותה שעה

הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א על המלחמה הנכונה עם היצר הרע

רואה את הדברים מאירים מתוך הכתב, ביקש היצר הרע למנוע ממנו. גם על דבר כה קטן ושולי מנסה היצר הרע להילחם עם האדם בכל כוחותיו. משום שכל פעולת כשלון שמצליח היצר להכשיל בה את האדם, אפילו הפחותה והקטנה ביותר, עבורו זהו רווח עצום!

במשפחתנו מסופר על הסבא, מרן הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל, רבה של ירושלים, כי בהגיעו לגבורות, וכבר נמנה אז בין גדולי ומאורי הדור ומקברניטי היהדות החרדית בארץ הקודש, נאנח לרגע קט ואמר: "אוי! כבר עברו שמונים שנה ועדיין אינני יודע ללמוד..."

אולם כעבור רגע כמימרא התעשת, לבש כוחות מחדשים ואמר: "נו, הרי אפשר להתחיל ללמוד מהרגע!"

גם בגיל שמונים אין מתיאשים, אם עדין אין יודעים ללמוד, אז מתחילים כעת, בזה הרגע. בתקיפות, בלי פשרות ובלי הנחות. אלו הן דוגמאות קלות כיצד גדולי ישראל התמודדו עם יצרם, וכיצד אכן זכו להגשים את רצונותיהם. את ההתנערות הראשונה עשו מעצמם, את השאר הם סמכו בלב רגוע ובוטח על הקדוש ברוך הוא שישלים את חלקו, ואכן הם זכו שהוענק להם משמים שפע מיוחד וסיעתא דשמיא להצליח.

(מתוך הספר 'אוצרותיהם אמלא')

שמעתי מהמשגיח הגה"צ רבי דן סגל שליט"א, מעשה נפלא אודות מרן ה'חפץ חיים' זצ"ל, אותו שמע מאדם שהיה נוכח במחיצתו באותה שעה:

בעת זקנותו של ה'חפץ חיים' הוא היה רכון פעם על גמרתו בהיכל בית המדרש והיה ניכר על פניו כי הוא טרוד בדבר תורה. לפתע שמעוהו ממלמל לעצמו: "רשע! גם את זה אתה רוצה למנוע ממני..." וקם בזריזות לכוון הארון, לקח ספר מסוים שנצרך ללימודו ושב למקומו.

ה'חפץ חיים' ידע מהי הדרך להילחם עם היצר, הוא הבין שאם יתפתה להקשיב לעצותיו, יתערבו כאן שיקולים והרגשים שונים של עצלות וחולשה. לכן נהג בהתאם. ראשית התנער מהעצלות שביקש היצר להכשילו בה, ובשארית כוחותיו התרומם ממקומו ליטול את הספר מהארון.

רבי דן הוסיף על כך הרגש נפלא שמכאן נוכל ללמוד עד כמה מנסה היצר להכשיל את האדם בכל דרך ובכל אופן העומד לרשותו. הרי ה'חפץ חיים' היה מרא דכולא תלמודא, אשר גם אם לבסוף לא היה מתגבר לקום לקחת את הספר מהארון, מן הסתם היה מסתדר גם בלי זה על סמך זכרונו האישי, אלא שהיתה חסרה לו מעט בהירות, בכך שלא היה רואה את הדברים בכתובים.

אך גם את זאת, את מעט הבהירות שהיתה נוספת לו אם היה

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה ראשית מדי יום אצלך בחיים

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'

סוטה דף ל"ה

מי 'החזיק' את חותנו של הגאון רבי אליעזר גורדון?

נשא ארון את נושאינו

כעבור תקופת מה, הציעו לו שוב משרה רבנית, והפעם מ'איישישוק'. שוב ניסתה הרבנית לומר לבעלה: 'עד מתי נחזיק אותם בביתנו? הלא קשים מזונותינו כקריעת ים סוף!', אך רבי יצחק חזר על דבריו, ואמר לה שוב: 'מי יודע מי מחזיק את מי...! כאשר התפנתה המשרה הרמה בעיר 'סלבודקא', ונכבדיה נתנו עיניהם ברבי אליעזר גורדון להושיבו על כסא הרבנות, נכנע הרב לבקשת הרבנית, ושלחוהו בכבוד גדול לכהן במשרה המכובדת. אך אז רעשה וגעשה הארץ, כי ביום המיועד ליציאתו לסלבודקא, כאשר הגיע רבי אברהם יצחק מבית הכנסת כשהטלית והתפילין תחת זרועו, עת דרכו רגליו על מפתן הבית, נפל והחזיר את נשמתו לבוראה... או אז הבינה הרבנית את אשר ארע, וקוננה על בעלה בבכי גדול: "אוי... אוי... אני הרגתיך... הלא אמרת לי, 'מי יודע מי מחזיק את מי?!' ועתה רואה אני כי הוא החזיק אותנו... כל עוד זכינו להחזיק אותו ואת תורתו בין קורות ביתנו - ניצלנו..." (הגר"י ליוש שליט"א)

בגמרא (סוטה לה.) מבואר שהיה הארון נושא את נושאינו, וכתב ע"כ הכלי יקר (שמות כה, לב) וז"ל: 'והוא כדמות רמז למחזיקים בידי לומדי התורה, נראים נושאות, והם נושאות מן לומדי התורה'. מן המפורסמות הן מה שסיפר הגאון רבי זלמן סורוצקין זצ"ל על חותנו הגאון רבי אליעזר גורדון זצ"ל, שלאחר חתונתם היו הוא ורעייתו סמוכים על שולחן חותנו, הגאון רבי אברהם יצחק נבייר זצ"ל. השנים חלפו ונולדו להם בנים ובנות, ועול פרנסתם שגדל אף הוא לפי קצב גדילת המשפחה, החל להעיק מעט על רבי אברהם יצחק. אך הוא לא התלונן והמשיך לספק את צרכיהם בשמחה. והנה יום אחד הציעו לרבי אליעזר גורדון לכהן כרבה של 'מאלעקסאט'. אשת רבי אברהם יצחק שחוותה על בשרה את קשיי פרנסתם, האיצה בבעלה שישכנע את חתנם לקבל על עצמו את עול הרבנות. אך רבי אברהם יצחק סירב בטענה שמי יודע מי מחזיק את מי? אנחנו אותו בכספנו, או הוא אותנו בלימודו!?

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורים על הדף היומי
הירושלמי בעברית ובאידיש

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

הילד של משפחת כהן מתארח בביתך - האם צריך להגיש לו את מנת האוכל לפני כולם?

למחול עליו, (למעט בסדר העליה לתורה). ויש שכתבו שחובה לקדש בכבוד זה גם כהן בעל מום, הגם שהוא פסול לעבודה. ונחלקו הפוסקים אם חובה לקדש ולכבד כהן קטן, או שדרגתו פחותה משל בעל מום מפני שאין לו חלק בקדשים ואינו מצווה לאוכלם; (ויש שכתב להחמיר מספק).

[משנ"ב קכח, קעד-קעה; בו"מ דרשו, 177-178]

נאמר בתורה על הכהן: "וקדשתו כי את לחם אלקיך הוא מקריב", ומפרשים חז"ל: "לפתוח ראשון" - כגון בעליה לתורה, "ולברך ראשון" - כגון בברכת המזון. יש אומרים שדין זה הוא מצות עשה מדאורייתא; (ויש אומרים שמדרבנן, והפסוק הוא 'אסמכתא' בלבד). כבוד זה ניתן לכהנים כזכות להנאתם, ובידם

האם מותר לכהן לשמש כ'משב"ק' של אחד מגדולי הדור?

מדובר בעבודה בזויה - אין להשתמש בו בחינם, אך אם עושה זאת לשם פרנסתו, מותר, אלא שאין ראוי לכהן עצמו לעסוק בפרנסה כזו. ויתכן שמותר לכהן להשתמש בכהן אחר אף כשלא מחל על כבודו.

[משנ"ב קכח, קעה, וביה"ל מה, ד"ה אסור; בו"מ דרשו, 180]

בנוסף לחיובי הכבוד הנ"ל, אסור גם להשתמש בכהן, ואמרו חכמים שהמשתמש בו נחשב כמועל בהקדש. ואם מחל הכהן על כבודו - מותר להשתמש בו; ויש אומרים שהמחילה מועילה רק כשיש לכהן הנאה מהשימוש בו, כגון שמקבל שכר, או שמדובר באדם חשוב שיש הנאה ותועלת בשימוש, אולם שימוש חינם הוא בזיון לכהן, ועל בזיונו אין בידו למחול; ורצוי להחמיר. ואם

מתפללים מנחה בתענית ציבור וכבר שקעה החמה - האם מותר לברך ברכת כהנים?

בתענית 'מנחה גדולה', או רק כשמתפללים בסמוך לשקיעת החמה. ויש להקפיד שהברכה תאמר לפני השקיעה, ובדיעבד יתכן שיש להקל עד זמן מסוים לאחר השקיעה. ואמירת "אלקינו ואלקי אבותינו ברכנו..." מותרת אף לאחר השקיעה.

[שו"ע קכט, א, ומשנ"ב א, רג; בו"מ דרשו, 1 ו4]

בזמנים עברו היו שותים יין במשך היום, ובשעת תפילת מנחה היתה השכרות מצויה, ולכן תיקנו חכמינו שלא לברך בה ברכת כהנים, שאסור לשיכור לברכה. אולם בתפילת מנחה של תענית ציבור (למעט יום הכיפורים), שלא מצויה בה שכרות - מברכים ברכת כהנים. ונחלקו הפוסקים אם דין זה הוא גם כשמתפללים

* מצוה מן התורה על הכהנים לברך את ישראל בכל יום. וכן המנהג ברוב המקומות בארץ ישראל. וברוב המקומות בחוץ לארץ נהגו שלא לברך ברכת כהנים אלא בתפילת מוסף של יום טוב, מפני שצריך לברך בשמחה, ובני ישראל בגולה היו טרודים במלאכתם ובפרנסתם, ולא היו שרויים בשמחה הראויה לברכת כהנים אלא בתפילת מוסף של יום טוב, בסמוך לסעודת היום.
* בשבע מילים מברכת כהנים מפנים הכהנים את פניהם וידיהם לימין ולשמאל, כדי שתתפשט הברכה על כל המתפללים בבית הכנסת, ומאריכים בניגון ההברה האחרונה שלהן.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מדוע נדחה איסור 'בל תשקצו' מפני כבוד הבריות?

תורה, להתחיל את הדרשה אף אם לפתע הוא נצרך לנקביו, וכל שכן כשכבר החל בדרשה. וכן הקורא בתורה שעלה אל הבימה לקרוא ולפתע הוצרך לנקביו, רשאי לקרוא; ואף בעל קורא קבוע שטרם עלה לבימה לקרוא, אם הוצרך לנקביו לפני קריאת התורה, ואם לא יעלה יגרום לו הדבר לבושה גדולה, רשאי לעלות ולקרוא.

[שו"ע צב, ב, משנ"ב ז ר"י, וביה"ל ד"ה היה; בו"מ דרשו, 10, וראה שם, 11]

אדם שהתעורר אצלו צורך לעשיית נקביו, רשאי להשהות את נקביו, דהיינו, להתמהמה בעשיית צרכיו; אולם, בשלב שגופו כבר נדחק לכך, אסור להתמהמה. ואיסור זה הוא מדרבנן, והסמיכוהו על הכתוב: "אל תשקצו את נפשותיכם". ומאחר והאיסור הוא מדרבנן, הוא נדחה מפני כבוד הבריות; וענין זה של כבוד הבריות, נמדד לפי טבע הבושה של כל אדם ואדם. ולפיכך, לדוגמה, מותר לדרשן שעלה אל הבמה לדרוש בדברי

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפוח בכל יום' לתיבת המייל שלך

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il